

มูลนิธิเพื่อนหญิง
FRIENDS OF WOMEN FOUNDATION

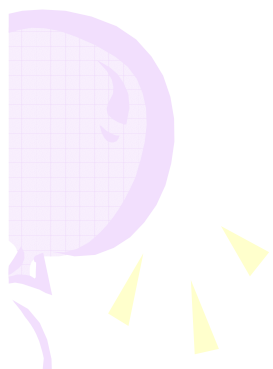

การสร้างอัตลักษณ์ใหม่

ของผู้ชายเลิกเหล้า

เพื่อลดความรุนแรงต่อผู้หญิงและเด็ก

ต้นตอของปัญหาจาก
รากฐานที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่างหญิง-ชาย
ในสังคมไทยก่อให้เกิดปัญหาความรุนแรง
ต่อผู้หญิงและเด็ก

1.แนวคิด “ระบบขายเป็นใหญ่”

หมายถึง ผู้ขายมีอิทธิพลเป็นศูนย์กลางของอำนาจในการกำหนดและตัดสินใจเหนือกว่าผู้หญิง เช่น เศรษฐกิจ กฎหมาย ประเพณี วัฒนธรรม การบริหาร การตัดสินใจ หรือแม้แต่การเลือกคู่ครอง อันเนื่องมาจากความเชื่อ ค่านิยม ทักษะของสังคมที่บอกว่าผู้ชายดีกว่า ฉลาดกว่า มีบทบาทมากกว่าผู้หญิง

กระบวนการส่งผ่านระบบชายเป็นใหญ่

โดยส่งผ่านความเป็นหญิง-ชายของสถาบันต่างๆ ทางสังคม
ซึ่งมีส่วนหล่อหลอมความเป็นหญิง-ชาย โดยผ่านความคิด
ทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยมว่าสิ่งใดที่หญิง-ชาย ทำได้ – ทำ
ไม่ได้ ความคาดหวังในสิ่งที่ผู้หญิงและผู้ชายควรเป็นและ
ปฏิบัติตาม

สถาบันในการส่งผ่านความเป็นหญิง ความเป็นชาย

1. สถาบันครอบครัว

ให้คุณค่าลูกชายมากกว่าลูกหญิง การอบรมลูกหญิง-ชายที่แตกต่างกัน เช่น ลูกหญิงต้องทำงานบ้าน ส่วนลูกชายต้องเป็นผู้นำ เป็นชายชาติตรี เป็นผู้ที่ปกป้องผู้ที่อ่อนแอกว่า หรือลูกผู้ชายต้องพิสูจน์ความเป็นชาย เช่น การกินเหล้า เทียวผู้หญิง

2. โรงเรียน /สถาบันการศึกษา

เนื้อหาหลักสูตรการเรียน การสอน ยังไม่พูดถึงความเท่าเทียมกันระหว่างหญิง – ชาย ยังกำหนดว่าผู้หญิงต้องเป็นแม่บ้าน ผู้ชายต้องเป็นผู้นำ แข็งแรงกว่า บางสถาบันยังไม่รับผู้หญิงเข้าศึกษา เช่น โรงเรียนนายร้อยทั้งตำรวจและทหาร

3. สื่อมวลชน

การเสนอภาพซ้ำของผู้หญิงแต่เรื่องสวยงาม ไป เปลือย การมีบทบาทแค่เป็นภรรยา แม่ รวมทั้งภาพจากละครที่ผู้หญิงต้องตกตึกกันเพื่อแย่งผู้ชาย นางเอกต้องเป็นของชายเอกเพียงคนเดียว ภาพข่าว โฆษณา ที่ใช้ผู้หญิงและจุดขายด้านสรีระร่างกายเพียงอย่างเดียว ฯลฯ

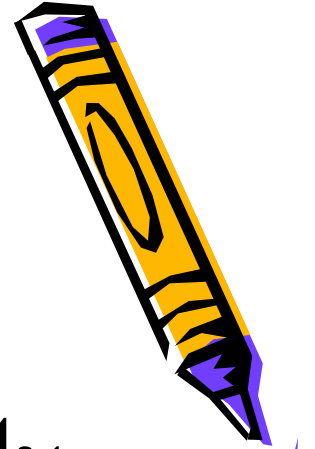
4. ประเพณี / วัฒนธรรม / ค่านิยม / ทักษะ ของสังคม

การให้คุณค่าผู้หญิงน้อยกว่าผู้ชาย ผู้หญิงเป็น
สมบัติของผู้ชาย การปฏิบัติต่อสามี เช่นการกราบ
ตีก่อนนอนที่หลัง ฯลฯ

5. ศาสนา

บทบาทผู้หญิงเป็นเพียงผู้รับใช้ ผู้ตาม พระใน

ศาสนาล้วนเป็นผู้ชาย

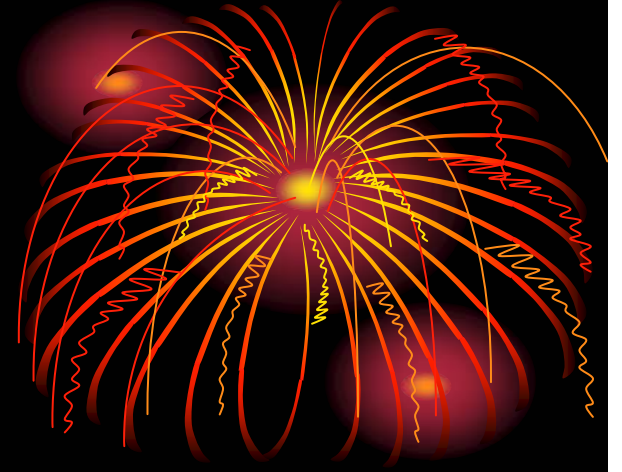

2. แนวคิดวัฒนธรรมการดื่มสุรา

ถูกผู้ชายตัวจริงต้องดื่มเหล้า ดื่มเหล้าเพื่อเข้าสังคมเพื่อ
สร้างมิตรภาพ ดื่มเหล้าเถลไถล วัฒนธรรมเหล้านี้นำไปสู่
ปัญหาและเป็นปัจจัยกระตุ้นทำให้เกิดปัญหาความ
รุนแรงต่อผู้หญิงและเด็ก

ทำไมมูลนิธิเพื่อนหญิง
มองว่า “เหล่าหรือเครื่องคัม
แอลกอฮอล์” เป็นปัจจัยร่วมการเกิด
ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว

การศึกษาวิจัย

“ผลกระทบของสุราในฐานะปัจจัยร่วมการเกิด
ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว”

X พบว่า 70-80 % ของกลุ่มตัวอย่างผู้ดื่มเหล้ายอมรับว่า
เมื่อดื่มเหล้าแล้วมีอาการรุนแรงติดตามมาจนยับยั้งความ
โกรธได้ลำบาก และเคยมีประสบการณ์ใช้ความรุนแรงกับ
คนใกล้ชิดมากที่สุด คือ ภรรยาและลูก รวมถึงการข่มขืน
กระทำชำเราบุคคลในครอบครัวและผู้อื่น

X นอกจากนี้ ยังมีปัญหาภัยพวกรัดกัน พูดจา
หยาบคาย เกิดอุบัติเหตุ รวมทั้งพฤติกรรมการดื่ม
เหล้ายังส่งผลมาจากครอบครัวที่มีการดื่มเหล้า
และเห็นว่า “การดื่มเหล้าเป็นเรื่องปกติ”

ปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้นต่อผู้หญิงและเด็ก ที่มีรากฐานมาจากแนวคิดระบบชายเป็นใหญ่ และปัจจัยกระตุ้นพัฒนากรรมการค้ำเหล่าของผู้ชาย นำมาสู่ แนวทางแก้ไขที่ทางมูลนิธิเพื่อนหญิง โดยการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ทำให้เกิดแผนงานเล็กเหล่า ลดความรุนแรงต่อผู้หญิงและเด็ก โดยมีชุมชนนำร่องที่จะยกตัวอย่าง 2 กรณีศึกษา ดังนี้

รูปแบบเครือข่ายชุมชนต่างจังหวัด

- เครือข่ายศูนย์ประสานการช่วยเหลือผู้หญิง และเด็กอำนาจเจริญ
  - พื้นที่ดำเนินการ หมู่บ้านค้ำกลาง ตำบลโนนหนามแท่ง อ.เมือง จ.อำนาจเจริญ
-

8. การสร้างกลไก ข้อตกลงในการป้องกัน
แก้ไขปัญหาคความรุนแรงต่อผู้หญิงและเด็ก

7. การเปิดพื้นที่เพื่อรุกรสร้างพื้นที่ทางความคิด

6. การติดตั้งแนวคิดงานเลี้ยง ไม่มีเหล้า

5. การติดตั้งระบบคิด การปรับเปลี่ยนทัศนคติ
ประเด็นหญิงชาย

4. การสร้างแกนนำต้นแบบลด ละ เลิกเหล้า

3. การสร้างแกนนำผู้ชายเลิกเหล้าและผู้หญิงผ่านพ้น

2. การสร้างความตระหนักถึงปัญหาคความรุนแรงที่มีสาเหตุจากการดื่มเหล้า

1. การทำงานความคิดกับผู้นำ

รูปแบบเครือข่ายในเขตเมือง

เครือข่ายศูนย์ช่วยเหลือผู้หญิงและเด็กชุมชนคน
ไทยเกรียง จ.สมุทรปราการ

พื้นที่ดำเนินการเทศบาลเมืองลาดหลวง
จ.สมุทรปราการ

1. การลงเยี่ยมครอบครัวผู้ชาย
ที่ดื่มเหล้าใช้ความรุนแรง

2. การสร้างต้นแบบ
ผู้ชายเลิกเหล้า
ครอบครัวเลิกเหล้า
ผู้หญิงผ่านพ้น

3. การประชุมกลุ่ม
เพื่อนช่วยเพื่อน
(Group Support)

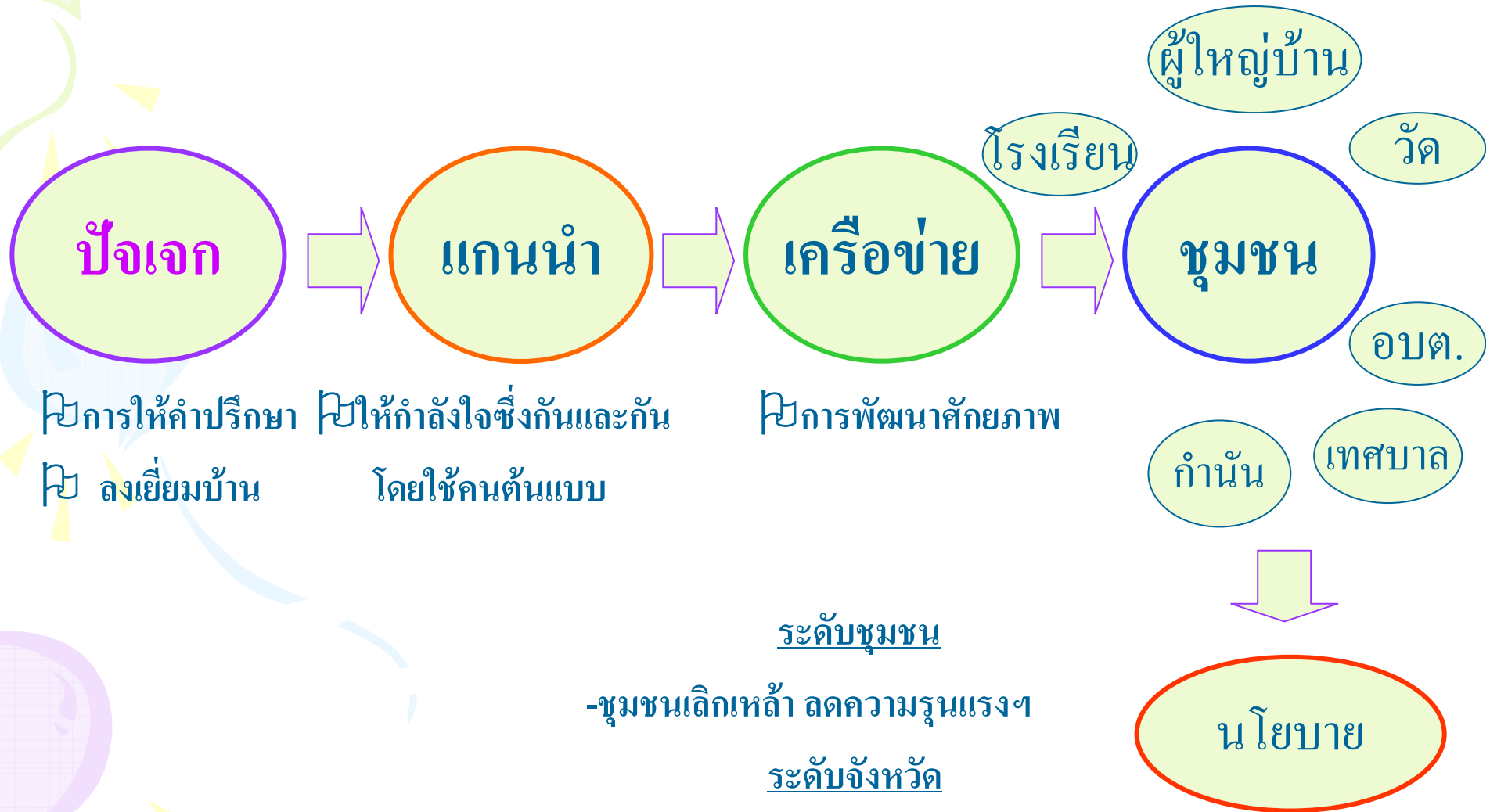
5. การทำค่าย
ครอบครัวลด ละ
เลิกเหล้า

4. การทำงานเชิงรุก
ขยายพื้นที่

6. แนวคิดงานเลี้ยง
งานบวชไม่เลี้ยงเหล้า

การทำงานความคิดกับผู้นำ แกนนำ อาสาสมัคร
และปรับเปลี่ยนทัศนคติประเด็นหญิงชาย

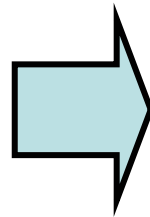
กระบวนการทำงานให้ผู้ชายลด ละ เลิกเหล้า ลดความรุนแรงต่อผู้หญิงและเด็ก

ความเปลี่ยนแปลงในระดับปัจเจก กับผู้หญิงที่ประสบปัญหาความรุนแรง

ก่อน

- ☉ ไฟในอย่านำออก ไฟนอกอย่านำเข้า
- ☉ ขาดการต่อรองกับสามีในการมีเพศสัมพันธ์
- ☉ ถูกทำร้ายร่างกาย คิดว่ากลัว
- ☉ ขาดความมั่นใจในตนเอง ไม่กล้าตัดสินใจ

หลัง

- ☉ กล้าพูด กล้าขอความช่วยเหลือ
- ☉ สามารถปฏิเสธสามีได้เมื่อไม่ต้องการมีเพศสัมพันธ์
- ☉ สามีไม่มีสิทธิทุบตีภรรยา พுகด้วยเหตุผล
- ☉ มีความมั่นใจในตนเอง กล้าตัดสินใจ

ความเปลี่ยนแปลงในระดับปัจเจก กับผู้ชายที่ดื่มเหล้าและใช้ความรุนแรง

ก่อน

- ✘ ลูกผู้ชายตัวจริงต้องกินเหล้า
- ✘ งานบ้านเป็นหน้าที่ของภรรยา
- ✘ ภรรยาคือสมบัติของสามี จะทำอะไรก็ได้
- ✘ เหล้าดื่มแล้วสนุก กล้าแสดงออก ได้รับการยอมรับจากเพื่อน
- ✘ ดื่มเหล้าเพื่อเข้าสังคม
- ✘ ดื่มเหล้าเคล้านารี

หลัง

- ✘ เกิดผู้ชายต้นแบบเลิกเหล้าและปรับเปลี่ยนทัศนคติเรื่องบทบาทหญิงชาย
  - ลูกผู้ชายตัวจริงต้องไม่ทู่ทอขี้ขลาด
  - เลิกเหล้าแล้วช่วยภรรยาทำงานบ้าน
  - สามีไม่มีสิทธิทู่ทอภรรยา ทำร้ายภรรยา
- ✘ ทัศนคติเรื่องการดื่มเหล้าเปลี่ยนไปแม้ไม่ดื่มเหล้าก็สนุกได้ การเข้าสังคมไม่จำเป็นต้องดื่มเหล้า

ความเปลี่ยนแปลงในระดับเครือข่าย

ก่อน

ยังไม่สามารถจัดการองค์กรได้

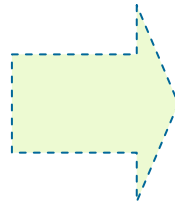
หลัง

- ❁ สามารถบริหารจัดการองค์กร เช่น
วางแผน การทำรายงานการงาน
รายงานการเงิน
- ❁ จัดการประชุมกลุ่มสนับสนุน
(Group Support)
- ❁ ประสานการจัดประชุมสหวิชาชีพ
(CASE Conference)

การเปลี่ยนแปลงระดับชุมชน

ก่อน

- ◎ การดื่มเหล้าเป็นเรื่องปกติ
- ◎ สามีดื่มเหล้าเมาทุบตีภรรยา ลูก ลำลายข้าวของ มีเรื่องทะเลาะกับเพื่อนบ้าน
- ◎ ค่านิยมงานเลี้ยงต้องมีเหล้า
- ◎ ผู้หญิงและเด็กในชุมชนถูกใช้ความรุนแรง
- ◎ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ตระหนักถึงผลกระทบ

หลัง

- ◎ เกิดกระแสการเลิกเหล้าในชุมชนและจังหวัด
- ◎ เกิดต้นแบบผู้ชายเลิกเหล้า เลิกใช้ความรุนแรงและขยายไปยังผู้ชายในชุมชน
- ◎ เกิดต้นแบบชุมชนเลิกเหล้า ครอบครัวเลิกเหล้าและขยายไปยังชุมชนอื่น
- ◎ เกิดค่านิยมใหม่งานเลี้ยงไม่มีเหล้า
- ◎ ความรุนแรงในชุมชนลดลง
- ◎ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนงบประมาณ